

Tři články člověka a sociálního organismu • Srovnání s domem a krávy

Rudolf Steiner

Dnes ani přírodovědecké myšlení ještě s ohledem na přirozený lidský organismus nemyslí skutečně logicky a věcně. Lidé si dnes myslí: plíce - kus masa; mozek - taky kus masa, atd. Věda to sice říká jinak, ale ne o mnoho jinak; neboť pro ni jsou tyto jednotlivé články lidského organismu části jedné velké centralizace. Něco líného ve skutečnosti nevidí. Člověk jako přirozený organismus je trojčlenná soustava: Máme nervově-smyslový organismus; ten je sám o sobě centralizovaný, má svá vlastní vyústění v podobě smyslových orgánů. Máme rytmický organismus, organismus plic a srdce; ten má svá vyústění v dýchacích cestách. A máme organismus látkové výměny, který má opět své vyústění do vnějšího světa. Přirozeným člověkem jsme právě díky tomu, že máme tyto tři články, tři samy o sobě centralizované články organismu.

Když řeknu - jak jsem to teď udělal ve své poslední knize *O záhadách duše* - že tyto tři články lidského přirozeného organismu prostě vyplývají z věcného přírodovědeckého pozorování, může někdo přijít a říci, že příroda neměla tyto tři články vyvíjet, neboť je důležité, aby všechny tři články měly vzduch. - Samozřejmě, že všechny tři články mají vzduch! Teprve když dojde k nadechnutí vzduchu plicemi a jeho náležitému zpracování, mají svůj vzduch i články látkové výměny a mozek díky tomu, že je vdechován a zpracováván, a může být proto také se vši přirozenou pečlivostí ošetřen ve zvláště odděleném článku přirozeného lidského organismu. Nechci si pohrávat [...] s analogiemi mezi fyziologickými a sociálními pojmy, to mě ani nenapadne; chci jen upozornit na to, že vzdělané myšlení nepochopí ani člověka jako přirozený organismus, pokud si bude pouze myslet, že všechno je centralizované v jednom bodu; nýbrž člověka pochopíme, pochopíme-li jeho tři samy v sobě centralizované orgánové soustavy.

Člověk je dokonalý právě tím, že má tyto tři v sobě centralizované orgánové soustavy. Bude velkým pokrokem přírodní vědy, až tohle pochopí! A myšlení, které takto zdravě smýšlí o člověku, smýšlí zdravě také o sociálním organismu, a také o sociálním organismu zdravě cítí. Duchovní život bude nejsvobodnější a nejlépe organizovaný, jestliže bude emancipovaný. Neboť v oblasti emancipovaného duchovního života se pak už najdou lidé, kteří se o tento svobodný duchovní život postarají. Povstanou pak ti, kteří tomuto duchovnímu životu skutečně přinesou nezbytné panství. Ti, kteří mu ho nepřinášejí, jsou prostě otrocky závislí na kapitalismu nebo něčem jiném. Ti, kdo jako správci ducha budou svobodní, budou moci přinést požehnání duchovního života i ostatním dvěma článkům.

A tak jestliže bude právo skutečně vytvářeno v samostatně existujícím, v sobě centralizovaném právním státě, nebude třeba se obávat, že oba ostatní články žádné právo mít nebudou (v příznivém rozdělení jisté budou); ve všech věcech, kterých se pan Mûh- lenstein [*tazatel*] dotkl, musí být spravedlnost; ta do toho vstoupí, bude-li nejprve vytvořena.

Tyto tři části tedy neberu proto, abych měl v jednom odděleném orgánu právo a v druhém ne, nýbrž právě proto, abych měl právo ve všech třech správně, vidím nutnost, aby bylo nejprve vytvořeno.

Chtěl bych vědět, jestli někdo může říci: V domě jsou otec, matka, děti a děvečky; ty teď ale tento dům rozdělíš na otce, matku, děvečky a dvě krávy, které dávají mléko, jenže to mléko potřebují všichni, a musí tedy mléko dávat všichni, nejenom ty dvě krávy. - Ne, říkám toto: Krávy musí dávat mléko, aby všichni doma mohli být náležitě zaopatřeni mlékem. A tak musí právní stát plánovitě vytvářet právo; pak budou práva tam, kde jsou zapotřebí. Budou tam právě tehdy, bude-li je možné - odpusťte mi to triviální přirovnání - dojit u právního státu!

R. Steiner: Die Befreiung des Menschenwesens als Grundlage für eine soziale Neugestaltung. GA 329. Diskuse po přednášce, Basilej, 2. dubna 1919, str. 142nn.